

Woord van troost en
bemoediging
Inloophuis De Ankh
wereldkankerday 2017

Voor de zesde keer mag ik een woord van troost en bemoediging spreken op deze gedenkdag in het inloophuis.

Ik vind dat een hele eer. Ben ik zo'n troostend figuur dat ik dat mag doen? Weet ik altijd zulke goede woorden te vinden? En is het wel goed als een leek op het gebied van gezondheid en ziekte bemoediging gaat uitspreken? Moet een dominee dat doen?

In een van de andere projecten van de kerk, het jongerenproject op de campus, kwam deze avond ter sprake. De reactie van anderen vroeg niet zozeer naar deze avond. De vraag kwam naar boven: wat kun jij (wat kan ik, dus) eigenlijk doen, om te troosten en te bemoedigen? Hoe doe ik dat in mijn dagelijkse werk, ik kom immers vaak in contact met ziekte, dood en verdriet. Kan je dat, iemand troosten?

Op die vraag kon ik niet anders dan zoekend antwoorden. Ik heb geen vlotte babbel van wat wel of niet werkt. Zo gaat het meestal als er van mij iets van troost wordt verwacht. Als ik voor de eerste keer bij iemand aanbel vanwege verdriet of zorgen dan weet ik vooraf niet wat ik zal gaan zeggen en waarvan ik denk dat de betrokkene er het meeste bij gebaat is.

Als een kind valt en zich pijn doet, terwijl de schade niet erg groot is, dan is het meestal genoeg om het even op te pakken en het te knuffelen. Als het kind al praat kun je het er vervolgens even over hebben: wat gebeurde er nou, wordt het al wat beter? De tranen drogen bij het ene kind sneller dan bij het andere, maar normaal gesproken speelt het kind even later weer vrolijk verder.

Ik herinner me ook iets dat je min of meer het omgekeerde kunt noemen. Toen onze oudste dochter nog geen jaar oud was en ik met haar alleen thuis was werd ik opgebeld en kreeg ik volkomen onverwacht het bericht dat een goede kennis was overleden. Dat was een heel aardige man, die ik geregeld ontmoette bij zijn schoonzoon, die een goed vriend van me is.

Misschien kwam het door het onverwachte. Misschien was ik geraakt door het verdriet van mijn vriend. Of was het nog iets anders, ik weet het niet. Ik voelde me enorm verdrietig worden. Ik

weet niet meer of ik gehuild heb, maar ik herinner me het verdriet nog wel heel goed. Voor me op de grond, vlak bij de telefoon die toentertijd vanwege de stekker alleen maar op één tafeltje kon staan, was mijn dochter aan het spelen, en ze keek me eens aan. Even kroop ze tegen me aan, om daarna weer verder te gaan. Flauwekul, zou je zeggen. Een kind van nog geen jaar. En toch troostte ze me, alleen al door haar aanwezigheid. Het was genoeg om die dag weer verder door te komen.

Als ik een ding heel zeker weet is het dat ik in mijn dagelijkse werk niet met knuffels aan hoeft te komen. Knuffels worden niet van mij verwacht. Bijna iedereen zou zich een ongeluk schrikken, al ben ik nog zo'n keurig nette man. Toch is troosten in wezen niet veel anders dan juist dat. Laat het dan niet in het gebaar zitten, van het daadwerkelijk knuffelen, het zit hem wel in de nabijheid. Ik mag er even zijn voor wie dat nodig heeft. Heel platonisch en symbolisch, maar we zijn wel degelijk even dicht bij elkaar. Een ferme handdruk zal niet ontbreken. Soms klopt ik iemand wel eens even op de schouder, maar ook dat gebeurt niet vaak. Als ik er maar wel even ben als het nodig is.

En dan, zo vroegen ze. Wat zeg je dan? Je kan toch niet zeggen dat ze maar blij moeten zijn omdat hun man of vrouw of kind of broer in de hemel is? Nee, dat zeg ik dan ook niet. Ik geloof wel dat een mens bij God geborgen is, en dat geloof zou ik iedereen wel gunnen. Maar dat is in zulke ontmoetingen niet van belang. Van belang is, dat een mens er niet meer is – of dat je bang bent dat dit over enige tijd het geval zal zijn. Daar hebben we het dan over. Dat bepaalt het gesprek.

Soms gaat het overigens wel over geloof of het leven na de dood. Als de mens met verdriet het daarover wil hebben sluit ik dat natuurlijk niet af. Maar ik begin er niet over. Nabijheid en aandacht zijn de belangrijkste ingrediënten van elke ontmoeting.

Maar kun je dan helemaal niks zeggen, vroegen ze. Heb je niks anders aan te bieden? Is dit alles? Toen ik er over doordacht realiseerde ik met dat er nog één element bijkomt, bij het

troosten. Als je al wat langer met elkaar in gesprek bent, bij de derde of de vierde keer of zo, dan wil ik nogal eens gaan verkennen wat de ander aan mogelijkheden in zich heeft. Vorige week heb je enorm gehuild, vertelde je. Maar nu huil je niet. Wat heeft je geholpen om te stoppen?

Of ik kijk naar eerdere perioden van verdriet en rouw. Weet je nog waar je toen je kracht gevonden hebt? Zou je dat nu weer kunnen inzetten? Ik ben geen psycholoog, geen therapeut, geen behandelaar. Maar in gesprek is het heel goed mogelijk om samen uit te zoeken waar heel misschien openingen zijn in het gordijn van verdriet, om de openingen langzaam aan groter en ruimer te maken. Ook dat geeft troost.

Een opening kan dit inloophuis zijn. Hier vind je prachtige mensen die gewoon heel dichtbij willen zijn als dat nodig is. In praktische dingen. In gesprek, of in stilte. In afleiding. In het delen met lotgenoten. En, zo heb ik vaak genoeg gezien, in een knuffel als dat nodig is. Als dat niet bemoedigend is...